

HIFZ AL-NASB: ANALISIS TERHADAP PERUNTUKAN KESALAHAN TATASUSILA DALAM ENAKMEN JENAYAH SYARIAH NEGERI DI MALAYSIA

Azizah Bt Mat Rashid

Pensyarah di Jabatan Undang-Undang, Fakulti Syariah & Undang-Undang (KUIS)
azizahrashid@kuis.edu.my

Mohamad Hafifi Bin Hassim

Pelajar Sarjana Syariah (Pengurusan) di Fakulti Syariah & Undang-Undang (KUIS)
fifikuis@gmail.com

Nor'adha Bt Abdul Hamid

Profesor Madya di Jabatan Undang-Undang, Fakulti Syariah & Undang-Undang (KUIS)
noradha@kuis.edu.my

Maffuza Bt Salleh

Pensyarah di Jabatan Undang-Undang, Fakulti Syariah & Undang-Undang (KUIS).
maffuza@kuis.edu.my

Mohd Farok Bin Mat Nor

Pensyarah di Jabatan Undang-Undang, Fakulti Syariah & Undang-Undang (KUIS).
mohdfarok@kuis.edu.my

ABSTRAK

Tuntutan dalam menjaga keturunan amat dititik beratkan dalam disiplin ilmu Maqasid al-Syariah. Imam al-Shatibi membahagikan tuntutan dharuriyat ini kepada lima iaitu menjaga agama, nyawa, keturunan, akal dan harta. Maka atas dasar menjaga keturunan ini, berteraskan prinsip *sadd al-zara'i*, kesalahan mengenai kesusilaan dikanunkan dan dinyatakan dengan jelas di dalam enakman jenayah negeri-negeri di Malaysia misalnya khalwat, persetubuhan luar nikah, perbuatan tidak sopan ditempat awam dan banyak lagi. Kaedah temubual separa berstruktur dilakukan untuk mendapatkan data bagi melihat sejauh mana data yang diperolehi secara analisis kandungan bertepatan dengan realiti semasa. Kajian ini berupaya mengenal pasti sejauh mana peruntukan sedia ada berkaitan tatasusila memenuhi prinsip Maqasid Syariah. Dapatan yang diperolehi dapat membantu ke arah melakukan penambahbaikan terhadap peruntukan berkaitan tatasusila dalam Enakmen Jenayah Syariah sedia ada dan penguatkuasaan undang-undang jenayah syariah selari dengan tuntutan memelihara Maqasid Syariah.

Kata kunci: Tatasusila, jenayah Syariah, penguatkuasaan, maqasid al-Syariah dan moral.

1.0 PENDAHULUAN

Islam adalah cara hidup yang sempurna dan komprehensif yang mana Allah SWT telah menurunkan syariatnya yang wajib dipatuhi bagi membimbing manusia dalam melaksanakan tanggungjawabnya sebagai khalifah di muka bumi ini. Terdapat tujuan atau objektif tertentu di sebalik setiap pensyariaan yang telah diturunkan. Tujuan atau objektif inilah disebut

sebagai maqasid. Segala pensyariaan yang diturunkan melalui perutusan Nabi Muhammad SAW adalah rahmat untuk seluruh alam yang memberi keselamatan kepada manusia di dunia dan di akhirat dengan melakukan dan menyeru kepada segala bentuk suruhan dan kebaikan serta menjauhi larangan dan keburukan sepertimana jelas berdasarkan ayat 107, Surah al-Anbiya' yang bermaksud :

“Dan Tiadalah Kami mengutus kamu, melainkan untuk (menjadi) rahmat bagi semesta alam”.

Skop perbincangan bagi penulisan ini adalah berkenaan aspek penjagaan nasab atau keturunan yang merupakan salah satu daripada *al-Dharuriyat al-Khams* di dalam Maqasid Syariah serta menganalisis peruntukan mengenai kesalahan tatasusila dalam Enakmen Jenayah Syariah Negeri-Negeri. Perbincangan ini merangkumi soal pemeliharaan nasab, peruntukan undang-undang yang berfungsi dalam memelihara nasab dan seterusnya akan tertumpu kepada peruntukan undang-undang sedia ada di Mahkamah Syariah Negeri yang berkaitan dengan aspek penjagaan keturunan (*hifz al-nasb*) secara khusus.

Islam sangat mementingkan institusi kekeluargaan yang merupakan satu keperluan asas kepada fitrah manusia. Islam telah menggariskan beberapa perkara bagi memelihara keturunan antaranya ialah melalui perkahwinan, tanggungjawab kekeluargaan serta batasan pergaulan bagi perhubungan berlainan jenis. Seterusnya, bagi mencegah berlakunya kerosakan terhadap keperluan asas ini, maka Islam juga telah melarang dan menetapkan hukuman yang keras bagi kesalahan seperti penzinaan, jenayah rogol dan sebagainya.

Nasab atau keturunan adalah wajib dipelihara demi menjaga sistem sosial dalam masyarakat Islam. Hal ini kerana apabila keturunan telah rosak akibat daripada menyalahi syariat dan tabiat semula jadi manusia, ia akan menyebabkan berlakunya kacau bilau pada struktur institusi kekeluargaan dan seterusnya menyebabkan keruntuhan sosial masyarakat Islam.

2.0 PENGERTIAN MAQASID AL-SYARIAH

Secara literalnya, perkataan maqasid Syariah terdiri dari dua perkataan iaitu maqasid dan Syariah. Perkataan maqasid (مقاصد) adalah merupakan jama' kepada perkataan maqsad (مقصد) yang bererti pegangan, punca, sasaran, keadilan dan kesederhanaan.¹ Manakala, Syariah secara lughawi bermaksud jalan menuju sumber air yang mana ia dapat dikatakan sebagai jalan ke arah sumber kehidupan.² Dari segi istilahnya, pengertian Syariah ialah hukum yang telah ditetapkan oleh Allah SWT untuk hamba-Nya sepertimana berpandukan kepada maksud al-Quran yang berikut:

“Kemudian Kami jadikan kamu berada di atas satu syariat (peraturan dan undang-undang) daripada urusan (agama) itu, maka ikutilah syariat itu dan janganlah kamu ikuti hawa nafsu orang yang tidak mengetahui”

Al-Jathiyah; 18

Perkataan “maqasid” atau ‘maqasid’ bererti “maksud” atau “tujuan” dalam bahasa Melayu. Asal perkataan tersebut dalam bahasa Arab ialah qasdun. Perkataan ini membawa pelbagai makna antaranya menuju, arah, berjalan lurus atau memecahkan. Perkataan *al-qasid*

¹, Lisan al-'Arab, *Muhammad Ibn Manzur*. Beirut: Dar al-Sadr, jld. 3, (t.t), hlm. 353

² Ibid. hlm 175

pula bererti tongkat. Tongkat memberi banyak faedah kepada manusia iaitu dapat membantunya dan menuntunnya ketika berjalan. Kata jama' (plural) al-maqasid ialah al-maqasid.³ Seorang cendekiawan Islam Ismail al-Hasani, ketika membahaskan teori *maqasid al-syariah* atau "matlamat akhir" syariat Islam ini, telah mengaitkan makna bahasa "menuju" dengan istilah al-maqasid. Beliau berkata di dalam bukunya:⁴

"Sesungguhnya seruan ke arah al-qasadiyyah (objektif atau tujuan syariat) adalah tugas pertamasyariat Islam. Ia menuntun dan membawa perbuatan seseorang manusia kepada perbuatan, yang perbuatan tersebut dilakukan oleh seseorang yang niatnya bertepatan dengan kehendak Allah S.W.T. ketika mensyariatkannya ke atas manusia"

Justeru itu, secara ringkasnya Maqasid Syariah dapat ditafsirkan sebagai objektif atau tujuan Syariah. Menurut Wahbah al-Zuhaili, Maqasid Syariah didefinisikan sebagai nilai-nilai dan sasaran syara' yang tersirat dalam segenap atau bahagian terbesar dari hukum-hukumnya. Nilai-nilai dan sasaran-sasaran itu dipandang sebagai tujuan dan rahsia Syariah, yang ditetapkan oleh al-Syari' dalam setiap ketentuan hukum.⁵ Al-Qardhawi pula menjelaskan ia sebagai tujuan teks dan hukum-hukum untuk direalisasikan dalam hubungan manusia baik berupa perintah, larangan atau harus sama ada untuk individu, keluarga, bangsa dan umat. Maksud ini juga boleh diertikan sebagai hikmah-hikmah yang menjadi tujuan ditetapkan hukum yang disyariatkan oleh Allah untuk hamba-Nya.⁶

Menurut al-Syatibi yang menyatakan bahawa: "*Sesungguhnya Syariah itu bertujuan untuk mewujudkan kemaslahatan manusia di dunia dan di akhirat*"⁷. Maka, adalah jelas tujuan bagi setiap pensyariatkan adalah menghasilkan masalah (kebaikan) kepada umat dan mencegah kemudaratan. Hal ini yang menjadikan Maqasid Syariah antara elemen penting dalam Islam. Imam al-Ghazali telah menggariskan lima objektif Syariah iaitu:⁸

- (a) Pemeliharaan agama (*hifz al-din*).
- (b) Pemeliharaan jiwa (*hifz al-nafs*).
- (c) Pemeliharaan akal (*hifz al-'aql*).
- (d) Pemeliharaan keturunan (*hifz al-nasb*).
- (e) Pemeliharaan harta (*hifz al-mal*).

3.0 KONSEP HIFZ AL-NASB

Konsep menjaga nasab yang ditekankan dalam Maqasid Syariah ialah jaminan kelestarian populasi umat manusia agar tetap hidup dan berkembang sehat dan kokoh, baik pekerti serta agamanya. Hal itu dapat dilakukan melalui penataan kehidupan rumah tangga dengan

³ Al-Fayruz Abadi. 1997. *al-Qamus al-Muhit*. Beirut: Dar Ihya' al-Ulūm al-'Arabi. Cet. 1. v.1, hlm.449.

⁴ Al-Hasani, Ismail. 1995. *Nazariyyah al-Maqasid 'inda al-Imam Muhammad al-Tahir Ibn al-'Asyur*. Virginia: International Institute of Islamic Thought. Cet. 1. hlm.114.

⁵ Al-Zuhayli, Wahbah. 1986. *Usul al-Fiqh al-Islami*, Damsyik: Dar al-Fikr, hlm. 1017

⁶ Al-Qardhawi, Yusuf. 1993. *Madkhal Li Dirasat al-Syariah al-Islamiyyah*, Beirut: Muassasah al-Risalah. Hlm. 53.

⁷ Al-Syatibi, *Al-Muwafaqat fi Usul al-Syari'ah*, Kaherah, Jil. 1, (t.t), hlm.6.

⁸ Al-Ghazali, *Al-Mustasfa Fi Usul Al-Fiqh*, Jil.1, (t.t) hlm. 172

memberikan pendidikan dan kasih sayang kepada anak-anak agar memiliki kehalusan budi pekerti dan tingkat kecerdasan yang memadai.

Islam menekankan aspek penjagaan keturunan kerana ia menjamin terpeliharanya nyawa dan tubuh badan. Bahkan, pertautan antara hubungan persaudaraan yang disandarkan Islam kepada umatnya menjamin pembentukan keluarga, masyarakat seterusnya negara yang kuat dan bersatu padu.⁹ Bermula dengan individu yang baik akan mencetuskan faedah yang berguna kepada masyarakat dengan sikap ingin membela kepada kaum yang lemah, sikap prihatin dan menghulurkan bantuan kepada sesama manusia, malah Islam juga menjamin kelangsungan zuriat manusia sehingga akhir zaman.

Islam telah meletakkan hukum hakam yang teliti dan rapi demi menjaga masalah keturunan manusia, antaranya;

- a) Islam menegakkan hukum hakam tentang perkahwinan bermula dengan pemilihan pasangan, akad, hubungan suami isteri dan anak-anak serta pendidikan mereka, hubungan kekeluargaan dan penceraian.
- b) Islam juga mengharamkan perlakuan zina, bersekedudukan, liwat, rogol dan *fawahish* (perkara keji) seperti perbuatan luhur, celaan, mencabul kehormatan dan sebagainya. Bukan itu sahaja, bahkan Islam turut menyekat jalan-jalan ke arahnya seperti pengharaman mendedahkan aurat, khalwat, pergaulan bebas dan keperluan meminta izin apabila masuk ke rumah atau ruang peribadi seseorang.¹⁰

Nasab keturunan merupakan sesuatu yang amat penting dalam Islam. Hal ini terbukti dalam sejarah Islam di mana ketika Rasulullah s.a.w telah mengambil seorang anak angkat yang bernama Zaid bin Haritsah.¹¹ Anak tersebut dinasabkan oleh orang-orang ketika itu kepada Nabi dan kemudian Allah menurunkan ayat Al-Quran surah al-Ahzab ayat 4 hingga 5 yang menegur perbuatan menasabkan anak angkat tersebut kepada Nabi yang berbunyi:

Maksudnya: "Allah sekali-kali tidak menjadikan bagi seseorang dua buah hati dalam rongganya; dan Dia tidak menjadikan isteri-isterimu yang kamu zihar itu sebagai ibumu, dan Dia tidak menjadikan anak-anak angkatmu sebagai anak kandungmu (sendiri). Yang demikian itu hanyalah perkataan dimulutmu sahaja. Dan Allah mengatakan yang sebenarnya. Dan Dia menunjukkan jalan yang benar. Panggillah mereka (anak-anak angkat itu) dengan (memakai) nama bapak-bapak mereka, itulah yang lebih adil pada sisi Allah, dan jika kamu tidak mengetahui bapak-bapak mereka maka (panggillah) mereka sebagai saudara-saudaramu seagama dan maula-maulamu. Dan tidak ada dosa atasmu terhadap apa yang kamu khilaf kepadanya, tetapi (yang ada dosanya) apa yang disengaja oleh hatimu. Dan adalah Allah maha pengampun lagi maha penyayang".

⁹ Rosli Mokhtar & Mohd Fikri Che Hussain. 2007. *Maqasid al-Syariah : Hikmah Di Sebalik Pensyariatan*. Shah Alam: Karya Bestari. Hlm 135

¹⁰ Raisuni, Ahmad. 1995. *Nazariyyah al-Maqasid inda Imam al-Shatibi*. Virginia: The International Institute of Islamic Thought. Hlm 195.

¹¹ Sinar Online. *Ambil Anak Angkat, Patuhi Syariat*. 9 Mac 2012.

Ayat diatas menerangkan bahawa nasab adalah suatu nikmat kurniaan Allah dan nasab juga merupakan salah satu dari lima Maqasid Al-Syariah¹².

Maqasid merupakan matlamat yang ingin dicapai oleh syariat demi kepentingan umat manusia. Terdapat lima Maqasid Al-Syariah yang berhubung dengan manusia (*dhururiyat al-khamsah*) iaitu yang pertama untuk memelihara agama, kedua memelihara nyawa, ketiga memelihara keturunan, keempat memelihara akal dan yang terakhir memelihara harta. Kelima-lima tersebut merupakan prinsip asas Islam. Memelihara nasab keturunan merupakan salah satu daripada prinsip asas tersebut dan hal ini membuktikan bahawa pentingnya untuk menjaga kesucian nasab keturunan di dalam Islam. Beberapa perkara telah digariskan dalam menjaga keturunan menurut Maqasid Al-Syariah. Bagi memelihara keturunan, hukuman hudud akan dikenakan ke atas pezina dan orang yang menuduh zina atau qazaf. Hal ini kerana, persetubuhan yang dilakukan sebelum pernikahan akan membenihkan janin dan jika yang melakukan persetubuhan itu adalah perempuan yang telah berkahwin dengan lelaki yang bukan suaminya, maka dikhuatiri akan timbulnya kekeliruan nasab keturunan bayi tersebut dan ianya akan membawa kepada akibat yang buruk pada masa hadapan.

Tambahan lagi, nasab keturunan juga perlu dijaga demi menjaga maruah atau aib kepada keluarga mahupun anak itu sendiri. Hal ini kerana, anak yang tidak diketahui nasabnya atau yang dilahirkan di luar tali pernikahan seringkali sukar untuk diterima oleh masyarakat dan sering dipandang hina. Walaupun status mereka adalah anak luar nikah dan tidak diketahui nasabnya, namun ia bukanlah kesalahan mereka untuk dilahirkan sebegitu.¹³

4.0 ANALISIS KESALAHAN TATASUSILA DALAM ENAKMEN JENAYAH SYARIAH

Syariat Islam telah menggariskan perkara yang perlu di jauhi dan tidak boleh dilakukan oleh setiap individu demi menjaga nasab keturunan. Perbuatan yang dianggap sebagai satu kesalahan yang boleh merosakkan nasab telah diperuntukkan misalnya, di dalam Enakmen Jenayah Syariah (Negeri Selangor) 1995, Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1997, Enakmen Jenayah Syariah (Perak) 1992, Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Melaka) 1991, Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Sabah) 1995 & Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pulau Pinang) 1996. Tindakan yang diambil oleh badan perundangan dengan menggubal kesalahan-kesalahan tersebut adalah bertepatan dengan prinsip Maqasid Syariah dan tuntutan menjaga keturunan. Antara kesalahan tersebut ialah:

4.1 Persetubuhan luar nikah

Zina ialah istilah bahasa Arab yang bermaksud perhubungan seksual antara lelaki dan perempuan di luar ikatan perkahwinan yang sah. Istilah zina diguna pakai bagi hubungan seksual yang dilakukan oleh orang yang belum berkahwin dan juga mereka yang sudah berkahwin dan ianya hendaklah berlakunya *penetration* iaitu kemasukan zakar lelaki ke dalam faraj seorang perempuan jika ingin mensabitkan kesalahan zina. Di Malaysia, hukuman ke atas persetubuhan luar nikah ini boleh dikatakan semua negeri memperuntukkan hukuman maksimum iaitu denda tidak melebihi RM 5000 atau penjara tidak melebihi 3 tahun

¹² Al-Syathibi, *al-Muwafaqat fi Ushul al-Syari'ah*, Beirut: Dar al-Kutub al-Islamiyah, t.t), juz.II, hlm .12-23

¹³ Warta Kerajaan Negeri Selangor 28 April 2005, Jilid 59 No 9 (Garis Panduan Anak Tak Sah Taraf Menurut Hukum Syarak)

atau tidak melebihi enam kali sebatan atau mana-mana kombinasi.¹⁴ Hukuman yang dikenakan ini adalah umum dan tidak mengambil kira sama ada pesalah itu muhsan atau tidak.

Kesalahan persetubuhan luar nikah merupakan antara kesalahan yang berat dan sering dilakukan oleh pesalah. Pegawai Penguatkuasa Agama sememangnya menguatkuasakan peruntukan ini dalam mengekang berlakunya masalah gejala sosial. Memetik kenyataan yang diberikan oleh Ketua Penguatkuasa Agama, Jabatan Agama Islam Melaka, beliau menegaskan kesalahan persetubuhan luar nikah ini semakin meningkat dari tahun ke tahun.¹⁵ Terdapat juga pendapat yang mengatakan bahawa kesalahan persetubuhan luar nikah ini adalah ianya bergantung kepada hasrat dan roh penggubal undang-undang itu sendiri. Misalnya di Kelantan, terminologi 'zina' digunakan. Ini menggambarkan bahawa negeri Kelantan ingin mencapai maksud hudud, berbeza dengan negeri lain yang menggunakan terminologi persetubuhan luar nikah. Pegawai Penguatkuasa Agama Pulau Pinang menegaskan:¹⁶

“Kita di Pulau Pinang lebih kepada takzir...di Kelantan Zina...lebih kepada hudud. Itu mungkin roh dia...”

4.2 Sumbang mahram

Sumbang mahram merupakan suatu pelakuan seksual iaitu perzinaan yang berlaku antara lelaki dan perempuan yang dia mempercayai bahawa pasangannya itu mempunyai hubungan yang dilarang (mahram) untuk berkahwin dalam Islam. Menurut fuqaha, pengharaman ini bukan disebabkan nasab keturunan sahaja, tetapi boleh melalui persemendaan dan penyusuan.¹⁷ Seperti mana beratnya kesalahan zina, maka penggubal undang-undang menetapkan kesalahan ini dihukum dengan kesalahan maksimum seperti mana kesalahan zina. Di Perak¹⁸ dan Negeri Sembilan, hukuman bagi kesalahan sumbang mahram ini yang dilakukan oleh pasangan yang dilarang berkahwin selama-lamanya adalah lebih berat (*muabbad*) berbanding dengan larangan sementara (*ghair muabbad*). Ingin ditegaskan di sini bahawa kesalahan sumbang mahram yang dimaksudkan dalam konteks Enakmen Jenayah Syariah di Malaysia ini, ialah ianya dilakukan dengan kerelaan kedua-dua pihak.¹⁹ Sekiranya tiada kerelaan, maka kesalahan tersebut dikategorikan di bawah kesalahan rogol.²⁰

Kesalahan sumbang mahram adalah jarang dikuatkuasakan dan diambil tindakan oleh Pegawai Penguatkuasa Agama. Hal ini kerana kesalahan ini juga terdapat di dalam Kanun Keseksaan. Oleh yang demikian, jika terdapat sebarang aduan, Pegawai Penguatkuasa Agama

¹⁴ Lihat Seksyen 23(1) Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1997 & Seksyen 23(1) Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Johor) 1997.

¹⁵ Temubual bersama Ketua Penguatkuasa Agama, Jabatan Agama Islam Melaka, Tuan Rahimin Bin Bani bertempat di Jabatan Agama Islam Melaka pada 29 Mei 2017.

¹⁶ Temubual bersama Pegawai Penguatkuasa Agama Pulau Pinang Tuan Khairul Azman Bin Azizan selaku Pegawai Penguatkuasa Agama Islam Pulau Pinang bertempat di Jabatan Agama Islam Pulau Pinang, pada 18 Mei 2017.

¹⁷ 'Atiyyah Saqar. 1980. *Al-Usrah tahta Ri'ayat al-Islam*. Kuwait: Muassasah al-Sabah. Hlm 317.

¹⁸ Seksyen 45 Enakmen Kesalahan Syariah (Perak) 1992

¹⁹ Nasimah Hussain. 2007. *Kesalahan Berkaitan Dengan Kesusilaan Dan Moral Dalam Undang-Undang Kesalahan Jenayah Syariah Di Malaysia: Satu Ulasan* di dalam Undang-Undang Islam: Jenayah, Keterangan & Prosedur. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka. Hlm 86.

²⁰ Lihat seksyen 375-376 Kanun Keseksaan.

akan menyerahkan kes tersebut kepada pihak Polis Diraja Malaysia kerana hukuman yang dikenakan di bawah Kanun Keseksaan adalah lebih berat. Tambahan pula, terdapat beberapa isu perundangan dalam menguatkuasakan seksyen ini.²¹

4.3 Pelacuran

Pelacuran bermaksud seseorang yang menawarkan diri untuk melakukan seks haram dengan tujuan untuk mendapatkan bayaran daripada perkhidmatan tersebut. Pelacur dan orang yang melangganinya dianggap melakukan zina dan boleh dikenakan hukuman hudud menurut undang-undang Islam kerana melibatkan hubungan seksual luar nikah. Mereka yang terlibat secara tidak langsung juga boleh dikenakan hukuman takzir yang berat.²²

Di samping mengenai peruntukan mengenai kesalahan menjadi pelacur, enakmen negeri-negeri mempunyai peruntukan mengenai tanggungan jenayah suami melacurkan isteri dan ibu-bapa atau penjaga yang melacurkan anaknya atau kanak-kanak di bawah jagaannya. Kebanyakan negeri memperuntukkan hukuman yang maksimum bagi kesalahan pelacuran ini kecuali Melaka yang memperuntukkan denda tidak melebihi RM 3000 atau penjara tidak melebihi 2 tahun.

Bagi maksud untuk menguatkuasakan peruntukan kesalahan berkaitan pelacuran ini, ianya juga sukar untuk dilaksanakan. Hal ini kerana terdapat halangan untuk mendapatkan pembuktian yang kukuh dalam mensabitkan tertuduh ke mahkamah. Berdasarkan kenyataan Ketua Penguatkuasa Agama Perak, elemen tawar-menawar itu hendaklah dibuktikan bagi menguatkan elemen pembuktian bagi kesalahan pelacuran ini. Salah satu kaedah yang boleh digunakan untuk membuktikan penawaran ini adalah dengan penyamaran. Namun kaedah ini mendapat tentangan sebahagian ulama'.²³

4.4 Persediaan melakukan persetubuhan luar nikah

Persediaan persetubuhan luar nikah atau juga dikenali sebagai mukadimah zina atau taqarrub zina. Semua perbuatan maksiat yang boleh membawa kepada melakukan zina dilarang dalam Islam dan boleh dihukum bergantung kepada tahap keseriusannya. Antara contoh perbuatan yang boleh dikategorikan sebagai kesalahan di bawahnya termasuklah lelaki dan perempuan tidur bersama di atas katil, bercumbu-cumbuan, berpelukan dan sebagainya. Kesalahan khalwat juga boleh dikategorikan di bawah kesalahan ini. Boleh dikatakan bahawa semua negeri di Malaysia memperuntukkan hukuman yang sama untuk kesalahan persediaan melakukan persetubuhan luar nikah ini iaitu denda tidak melebihi RM 3000 atau penjara tidak melebihi 2 tahun.²⁴ Negeri Kelantan pula menambah hukuman sebatan sebanyak tiga kali rotan.

²¹ Temubual bersama Yang Arif Tuan Mohd Esham Bin Abdul Samad, Hakim Mahkamah Tinggi Syariah Perak bertempat di Jabatan Kehakiman Syariah Perak pada 18 Mei 2017.

²² Nasimah Hussain. 2007. *Kesalahan Berkaitan Dengan Kesusilaan Dan Moral Dalam Undang-Undang Kesalahan Jenayah Syariah Di Malaysia: Satu Ulasan* di dalam Undang-Undang Islam: Jenayah, Keterangan & Prosedur. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka. Hlm 89.

²³ Temubual bersama Ketua Penguatkuasa Agama, Jabatan Agama Islam Perak Tuan Haji Ahmad Nizam Bin Amiruddin bertempat di Kompleks Islam Darul Ridzuan, pada 18 Mei 2017.

²⁴ Seksyen 11 Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Perlis) 1991.

4.5 *Khalwat*

Apabila seorang lelaki tidak mempunyai ikatan perkahwinan dengan seorang perempuan dan yang bukan mahram kepadanya berada bersama-sama di suatu tempat yang tertutup yang tidak dibimbangi akan diganggu oleh orang lain dan yang memungkinan peluang melakukan maksiat, maka mereka dianggap melakukan kesalahan khalwat.²⁵ Kesalahan khalwat tidak semestinya berlaku antara seorang lelaki dengan seorang perempuan malah boleh berlaku juga di antara seorang lelaki dengan beberapa orang perempuan.²⁶ Khalwat merupakan maksiat yang tidak boleh dikenakan hukuman had, sebaliknya dikenakan hukuman takzir sebagai pengajaran kepada pesalah.

Khalwat di kebanyakan negeri dihukum dengan denda tidak melebihi RM 3000 atau penjara tidak melebihi 2 tahun atau kedua-duanya. Ada juga enakmen yang membezakan hukuman khalwat jika pesalah melakukan khalwat bersama seorang pasangan dan atau ramai pasangan.²⁷ Bagi kesalahan ini, mahkamah boleh juga memerintahkan pesalah perempuan dihantar ke pusat pemulihan untuk suatu tempoh yang ditetapkan.

Kesalahan khalwat sememangnya merupakan kesalahan yang sering menjadi kesalahan yang mempunyai statistik yang paling tinggi dan paling kerap dilakukan oleh pesalah. Oleh yang demikian, usaha penguatkuasaan yang dijalankan sememangnya dijalankan secara berterusan. Pegawai Penguatkuasa Agama sendiri sudah berkemahiran dan menjalankan siasatan sehinggalah kepada pendakwaan ke mahkamah.²⁸

4.6 *Muncikari*

Muncikari ialah orang tengah yang bertanggungjawab menjadi perantara bagi seorang lelaki dengan seorang perempuan untuk tujuan maksiat yang bertentangan dengan hukum syarak dan apa yang dimaksudkan dengan maksiat di sini ialah kegiatan pelacuran.²⁹ Hukuman bagi kesalahan muncikari ini dalam kebanyakan negeri adalah hukuman maksimum iaitu denda tidak melebihi RM 5000 atau penjara tidak melebihi tempoh 3 tahun atau tidak melebihi 6 kali sebatan.

Kesalahan muncikari ini bukanlah suatu kesalahan yang popular dan sering dikuatkuasakan oleh Jabatan Agama Islam melalui Bahagian Penguatkuasaannya. Hal ini kerana seperti masalah beban pembuktian yang sukar serta kekurangan kemahiran dalam kalangan Pegawai Penguatkuasa Agama itu sendiri. Menurut rekod sehingga 2017, belum terdapat satu pun kes yang dibawa ke mahkamah bagi kesalahan muncikari.³⁰

²⁵ Ainul Bashirah Bt Ismail, Zuliza Bt Mohd Kusri & Mat Noor Mat Zain. 2012. *Kesalahan Khalwat Dan Perbuatan Tidak Sopan Dan Hukumannya Menurut Islam*. Jurnal Hadhari 4 (2). Hlm 70.

²⁶ Lihat juga kes *Pendakwa Syarie Kelantan Iwn Mat Rahim dan Nik Azimah* (1994) 9 JH 195

²⁷ Seksyen 9 Enakmen Kanun Kesalahan Jenayah Syariah (Kelantan) 1985.

²⁸ Temubual bersama Pendakwa Syarie Kelantan Puan Masrizza Bt Kadir bertempat di Kompleks Islam Lundang pada 16 Mei 2017.

²⁹ Lihat seksyen 2 Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah-Wilayah Persekutuan)

³⁰ Temu bual bersama Tuan Ghazali Bin Ahmad, Ketua Pendakwa Syarie Jabatan Agama Islam Negeri Sembilan bertempat di Bahagian Pendakwaan Jabatan Agama Islam Negeri Sembilan bertempat di Bahagian Pendakwaan pada 1 Jun 2017.

4.7 *Perbuatan tidak sopan*

Perbuatan tidak sopan bermaksud perbuatan yang berlawanan dengan nilai akhlak dan moral dalam Islam. Kelakuan tidak sopan boleh berlaku dalam bentuk perbuatan seperti bercumbuan antara lelaki dan perempuan atau berpelukan antara satu sama lain. Kelakuan tidak sopan juga boleh berlaku dalam bentuk perkataan seperti mengeluarkan kata-kata lucu. Interpretasi bagi perbuatan tidak sopan menurut akta atau enakmen kesalahan jenayah syariah adalah sangat luas. Menurut undang-undang Islam, asas dalam menentukan sesuatu perbuatan itu sebagai kesalahan berkaitan rapat dengan akhlak. Menarik untuk disebutkan di sini bahawa konsep akhlak menurut Islam amatlah luas.³¹

Perbuatan tidak sopan yang dimaksudkan dalam akta atau enakmen berbeza dengan kesalahan khalwat kerana dilakukan di tempat awam manakala khalwat dilakukan di tempat yang tersembunyi. Perbuatan tidak sopan tidak semestinya melibatkan kedua-dua gender lelaki dan perempuan, malah mungkin dilakukan oleh seorang lelaki atau perempuan sahaja seperti mendedahkan tubuh di tempat awam. Hukuman bagi kesalahan ini pula boleh dikatakan sama iaitu denda tidak melebihi RM 1000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan.

Di Selangor, Arahan Tetap Pengarah JAIS 2002 (Pindaan 2004) yang khusus berkenaan dengan kaedah menangani maklumat dan aduan daripada orang awam telah diwujudkan. Selain itu, JAIS juga mengeluarkan Arahan Tetap Pengarah JAIS 2003 bagi melaksanakan tindakan pencegahan seksyen 31 Enakmen Jenayah Syariah Selangor (No.9. Tahun 1995) iaitu kaedah-kaedah bagi menangani dan mengendalikan kesalahan/perlakuan tidak sopan di tempat awam. Arahan ini berkuatkuasa mulai 11hb Ogos 2003.³²

Kewujudan beberapa arahan tetap ini telah membuktikan kesungguhan pihak berwajib di peringkat penggubal dasar dalam menangani masalah sosial. Maka ia perlu dilaksanakan secara telus dan bersungguh di peringkat penguatkuasaan dan pelaksanaan tanpa sebarang pengecualian atau campurtangan mana-mana pihak luar yang boleh menggagalkan objektif perundangan.

Pegawai penguatkuasa agama seringkali berhadapan dengan tafsiran perbuatan tidak sopan itu sendiri. Oleh kerana tiada satu pun tafsiran perundangan yang dibuat bagi menjelaskan maksud perbuatan tidak sopan itu, ianya menjadi kekeliruan terhadap pegawai penguatkuasa agama itu sendiri dan orang ramai. Ketua Penguatkuasa Agama Melaka sendiri menjelaskan, perlulah adanya tafsiran yang khusus terhadap kesalahan ini agar ianya lebih memudahkan dalam usaha ke arah pencegahan.³³

5. KESIMPULAN

Peruntukan undang-undang Syariah yang sedia ada kini telah digubal bagi memelihara nasab dan keturunan umat Islam. Justeru itu, sekiranya wujud pertikaian mengenai nasab atau kesahatarafan seseorang anak, maka ia boleh diputuskan oleh Mahkamah Syariah. Kita

³¹ Bugho, Mustafa Dib. 1977. *Nizam al-Islam fi Aqidah wa al-Akhlak wa al-Tasyrik*. Damsyik: Dar al-Fikr. Hlm 153

³² Siti Zubaidah Ismail, *Dasar Penguatkuasaan Dan Pendakwaan Jenayah Syariah Di Malaysia: Satu Analisis*. Jurnal Syariah, Jil. 16, Keluaran Khas (2008) 537-554

³³ Temubual bersama Ketua Penguatkuasa Agama, Jabatan Agama Islam Melaka, Tuan Rahimin Bin Bani bertempat di Jabatan Agama Islam Melaka pada 29 Mei 2017.

sebagai umat Islam yang prihatin dan progresif perlu menyedari bahawa institusi kekeluargaan adalah perlu dipertahankan kerana punca terbesar keruntuhan bagi sesebuah masyarakat adalah berpunca daripada kehancuran institusi keluarga.

Di samping itu juga, kita mendapati bahawa undang-undang yang berkaitan pemeliharaan nasab ini amat penting kerana ianya merupakan komponen asas dalam agama Islam itu sendiri. Matlamat yang ingin dicapai dalam prinsip Maqasid al-Syariah itu sendiri bukanlah terletak di atas bahu Penguatkuasa Agama sahaja tetapi setiap bahagian di dalam masyarakat memainkan peranannya yang tersendiri.

Penghargaan

Penulis merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Kementerian Pendidikan Malaysia yang menawarkan kepada para penyelidik peluang menjalankan kajian di bawah skim FRGS 2016/2017.

RUJUKAN

- Al-Ghazali, *Al-Mustasfa Fi Usul Al-Fiqh*, Jil.1, (t.t)
- Al-Hasani, Ismail. 1995. *Nazariyyah al-Maqasid 'inda al-Imam Muhammad al-Tahir Ibn al-Asyur*. Virginia: International Institute of Islamic Thought.
- Al-Syatibi, *Al-Muwafaqat fi Usul al-Syari'ah*, Kaherah, Jil. 1, (t.t).
- Al-Syatibi, Abu Ishaq Ibrahim Musa al-Gharnati al-Maliki. 1991. *al-Muwafaqat fi Usul al-Syari'ah*. Beirut: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyah.
- Al-Qaradhawi, Yusuf. 1993. *Madkhal Li Dirasat al-Syariah al-Islamiyyah*, Beirut: Muassasah al-Risalah.
- Al-Zuhayli, Wahbah. 1986. *Usul al-Fiqh al-Islami*, Damsyik: Dar al-Fikr.
- Atiyyah Saqar. 1980. *Al-Usrah tahta Ri'ayat al-Islam*. Kuwait: Muassasah al-Sabah.
- Awdah, Abdul Qadir, *al-Tashri' al-Jinaie al-Islami Muqaranan bi Qanun al-Wad'ie*. Beirut: Muassasah al-Risalah.
- Ainul Bashirah Bt Ismail, Zuliza Bt Mohd Kusri & Mat Noor Mat Zain. 2012. *Kesalahan Khalwat Dan Perbuatan Tidak Sopan Dan Hukumannya Menurut Islam*. Jurnal Hadhari 4 (2).
- Bugho, Mustafa Dib. 1977. *Nizam al-Islam fi Aqidah wa al-Akhlak wa al-Tasyrik*. Damsyik: Dar al-Fikr.
- Che Maryam Ahmad. 2004. "Penentuan Nasab Dan Amalannya Di Mahkamah Syariah Malaysia", dalam *Syariah Dan Undang-Undang Satu Perbandingan*, Kuala Lumpur: Utusan Publications.
- Al-Fayruz Abadi. 1997. *al-Qamus al-Muhit*. Beirut: Dar Ihya al-Turas al-'Arabi.
- Hj. Abdul Majid bin Omar, *Kedudukan Anak Tak Sah Taraf : Dari Aspek Pandangan Syarak, Nasab Dan Pewarisan Serta Kekeluargaan Islam*, Kertas kerja ini dibentangkan pada Kempen 'Sah Nikah, Sah Nasab', anjuran Bahagian Pembangunan Keluarga, Sosial dan Komuniti, JAKIM, 18 Mac 2013, di Institut Latihan Islam Malaysia (ILIM), Bangi, Selangor),
- Lisan al-'Arab, *Muhammad Ibn Manzur*. Beirut: Dar al-Sadr, jld. 3, (t.t).
- Nasimah Hussain. 2007. *Kesalahan Berkaitan Dengan Kesusilaan Dan Moral Dalam Undang-Undang Kesalahan Jenayah Syariah Di Malaysia: Satu Ulasan di dalam Undang-Undang Islam: Jenayah, Keterangan & Prosedur*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa Dan Pustaka.

- Rosli Mokhtar & Mohd Fikri Che Hussain. 2007. *Maqasid al-Syariah: Hikmah Di Sebalik Pencyariatan*. Shah Alam: Karya Bestari.
- Raisuni, Ahmad. 1995. *Nazariyyah al-Maqasid inda Imam al-Shatibi*. Virginia: The International Institute of Islamic Thought.
- Siti Zubaidah Ismail, 2008. *Dasar Penguatkuasaan Dan Pendakwaan Jenayah Syariah Di Malaysia: Satu Analisis*, Jurnal Syariah, Jil. 16, Keluaran Khas.

STATUT

- Akta Kesalahan Jenayah Syariah (Wilayah-Wilayah Persekutuan) 1997.
- Enakmen Kanun Kesalahan Jenayah Syariah (Kelantan) 1985.
- Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Perlis) 1991.
- Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pulau Pinang) 1996.
- Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Sabah) 1995.
- Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Melaka) 1991
- Seksyen 45 Enakmen Kesalahan Syariah (Perak) 1992.
- Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Johor) 1997.
- Kanun Keseksaan.

KES-KES

- Pendakwa Syarie Kelantan lwn Mat Rahim dan Nik Azimah* (1994) 9 JH 195.
- Sukma Darmawan Saasmitat Madja lwn Ketua Pengarah Penjara Malaysia* (1999) 2 MLJ 241.

KERATAN AKHBAR

- Sinar Online. 9 Mac 2012. *Ambil Anak Angkat, Patuhi Syariat*.
- Utusan Malaysia, 23 Disember 2006: *Tidak Benar Penguatkuasaan Khalwat Hanya Melalui intipan*.

TEMUBUAL

- Temubual bersama Ketua Penguatkuasa Agama, Jabatan Agama Islam Melaka, Tuan Rahimin Bin Bani bertempat di Jabatan Agama Islam Melaka pada 29 Mei 2017.
- Temubual bersama Pendakwa Syarie Kelantan Puan Masriza Bt Kadir bertempat di Kompleks Islam Lundang pada 16 Mei 2017.
- Temubual bersama Ketua Penguatkuasa Agama, Jabatan Agama Islam Perak Tuan Haji Ahmad Nizam Bin Amiruddin bertempat di Kompleks Islam Darul Ridzuan, pada 18 Mei 2017.
- Temubual bersama Yang Arif Tuan Mohd Esyam Bin Abdul Samad, Hakim Mahkamah Tinggi Syariah Perak bertempat di Jabatan Kehakiman Syariah Perak pada 18 Mei 2017.
- Temu bual bersama Tuan Ghazali Bin Ahmad, Ketua Pendakwa Syarie Jabatan Agama Islam Negeri Sembilan bertempat di Bahagian Pendakwaan Jabatan Agama Islam Negeri Sembilan bertempat di Bahagian Pendakwaan pada 1 Jun 2017.